

بیت‌کالی

جناب آقای دولت آبادی مدیرعامل محترم بانک تجارت
مدیرعامل محترم بانک رفاه کارگران
جناب آقای صیدی مدیرعامل محترم بانک صادرات ایران
جناب آقای بیگدلی مدیرعامل محترم بانک ملت
جناب آقای فطانت مدیرعامل محترم بانک آینده
جناب آقای بلگوری مدیرعامل محترم بانک اقتصاد نوین
جناب آقای رضائی مدیرعامل محترم بانک انصار
جناب آقای پورسعید مدیرعامل محترم بانک ایران زمین
جناب آقای پرویزیان مدیرعامل محترم بانک پارسیان
جناب آقای قاسمی مدیرعامل محترم بانک پاسارگاد
جناب آقای عقیلی کرمانی مدیرعامل محترم بانک خاورمیانه
جناب آقای کریمی مدیرعامل محترم بانک دی
جناب آقای معرفت مدیرعامل محترم بانک سامان
جناب آقای قدمی مدیرعامل محترم بانک سرمایه
جناب آقای ایمانی مدیرعامل محترم بانک سینا
جناب آقای درخشنده مدیرعامل محترم بانک شهر
جناب آقای ابدالی مدیرعامل محترم بانک قوامین
جناب آقای فرزین مدیرعامل محترم بانک کارآفرین
جناب آقای خامی مدیرعامل محترم بانک گردشگری
مدیرعامل محترم بانک مشترک ایران - ونزوئلا
جناب آقای حسین زاده مدیرعامل محترم بانک قرض الحسنه رسالت
جناب آقای اکبری مدیرعامل محترم بانک قرض الحسنه مهر ایران
جناب آقای صباغی مدیرعامل محترم موسسه اعتباری غیربانکی کوثر
جناب آقای جوادی مدیرعامل محترم موسسه اعتباری غیربانکی ملل
جناب آقای مطهری مطلق رییس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی توسعه
جناب آقای نظری رییس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی نور
جناب آقای صادقی رییس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی کاسپین
جناب آقای مهدیان مدیرعامل محترم بانک توسعه تعاون
جناب آقای صالح آبادی مدیرعامل محترم بانک توسعه صادرات ایران
جناب آقای چقازردی مدیرعامل محترم بانک سپه
جناب آقای مهتری مدیرعامل محترم بانک صنعت و معدن
جناب آقای خدارحمی مدیرعامل محترم بانک کشاورزی
مدیرعامل محترم بانک مسکن

جناب آقای حسین زاده مدیرعامل محترم بانک ملی ایران
مدیر عامل محترم شرکت دولتی پست بانک

باسلام و احترام؛

ضمن تشکر از اقدامات بعمل آمده در راستای تامین مالی بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط و با توجه به نامگذاری امسال به نام "جهش تولید" از سوی مقام معظم رهبری-مدظله‌العالی، به استحضار می‌رساند پیرو ابلاغ دستورالعمل تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط در چهار سال گذشته و اتخاذ رویکرد مساعدت مقرراتی، زمینه مناسب‌تری به منظور تامین مالی واحدهای یاد شده فراهم شد. براساس اطلاعات دریافتی از سامانه ثبت‌نام واحدهای تولیدی، آمار عملکرد اجرای این طرح طی سال ۱۳۹۸، حاکی از تامین مالی تعداد ۳۷.۴۶۲ بنگاه کوچک و متوسط با تخصیص مبلغی معادل ۵۴۴.۷۰۳ میلیارد ریال توسط شبکه بانکی است که به بنگاه‌های اقتصادی اختصاص داشته است. عملکرد مزبور نشان از همراهی و اهتمام نظام بانکی در اجرای تاکیدات معظم‌له و سیاست‌های دولت برای حمایت هرچه بیشتر از واحدهای تولیدی کوچک و متوسط دارد تا به این ترتیب امکان هدایت بهینه و صحیح منابع مالی موجود در راستای بهبود وضعیت اشتغال و رشد اقتصادی در کشور فراهم شود.

در سال جاری نیز با توجه به شرایط ویژه اقتصادی و اعمال تحریم‌های ظالمانه بر علیه کشور، این بانک جهت هموارسازی مسیر تولید ملی و حمایت از بنگاه‌های اقتصادی در راستای تحقق شعار جهش تولید، هدایت نقدینگی جامعه به سمت بخش‌های مولد و تامین مالی تولیدکنندگان داخلی و تامین سرمایه در گردش بنگاه‌های اقتصادی را هدف‌گذاری نموده است.

بر همین اساس شایسته است بانک‌های عامل با توجه به حساسیت شرایط اقتصادی، بیشتر از گذشته و با احساس مسئولیت افزون‌تر، موضوع تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط را مورد توجه جدی خود قرار دهند و علیرغم محدودیت منابع و مشکلات و تنگناهای اعتباری موجود، نسبت به اولویت بندی تسهیلات به گونه‌ای اقدام نمایند که امکان دستیابی به اهداف تعیین شده در سال جهش تولید میسر گردد. باتوجه به جمیع موارد به پیوست «دستورالعمل تامین مالی بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط در سال ۱۳۹۹» ایفاد می‌گردد. خواهشمند است دستور فرمایید مراتب با قید فوریت به کلیه واحدهای ذی ربط ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت بعمل آید. ۴۸۰۳۱۹۹/

مدیریت کل اعتبارات

اداره اعتبارات

سیدعلی اصغر میرمحمدصادقی

توحید عمرانی

۲۸۱۷-۰۳

۳۲۱۵-۰۴

رونوشت:

– دفتر رئیس محترم دفتر رییس جمهور و سرپرست نهاد ریاست جمهوری برای استحضار.
– وزارت صنعت، معدن و تجارت - دفتر وزیر محترم بازگشت به نامه شماره ۶۰/۶۷۲۳۷ مورخ ۱۳۹۹/۳/۱۷ برای استحضار.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل اعتبارات

اداره اعتبارات

دستورالعمل تأمین مالی بنگاه های اقتصادی کوچک و متوسط

در سال ۱۳۹۹

بسمه تعالی

در راستای ادامه اجرای سیاست های خروج غیر تورمی از رکود دولت محترم تدبیر و امید (مصوبه شماره ۱۸۵۴۹/ت/۵۳۰۹۷ هـ مورخ ۱۳۹۵/۲/۱۹ هیئت محترم وزیران) و حمایت هرچه بیشتر از بنگاه های اقتصادی کوچک و متوسط و با توجه به نامگذاری سال ۱۳۹۹ به نام سال "جهش تولید" از سوی مقام معظم رهبری-مدظله العالی- و با ایجاد وحدت رویه درخصوص تأمین مالی بنگاه های مذکور، "دستورالعمل تأمین مالی بنگاه های اقتصادی کوچک و متوسط" که از این پس به اختصار **دستورالعمل** نامیده می شود، تهیه و تدوین می گردد.

ماده ۱ - در این دستورالعمل عبارات و اصطلاحات ذیل، در معانی مشروح بکار می روند:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

۱-۲- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده است و تحت نظارت بانک مرکزی قرار دارد.

۱-۳- ستاد تسهیل: ستاد تسهیل و رفع موانع تولید موضوع ماده ۶۱ قانون الحاق موادی به قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور.

۱-۴- کارگروه استانی: کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید در استان ها، موضوع ماده ۶۱ قانون الحاق موادی به قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور.

۱-۵- بنگاه اقتصادی: واحد اقتصادی از جمله صنوف تولیدی که با مجوز فعالیت از مراجع قانونی ذی ربط در تولید کالا یا خدمت فعالیت می کند، اعم از اینکه دارای شخصیت حقیقی و حقوقی باشد.

۱-۶- بنگاه اقتصادی کوچک: واحد اقتصادی که تعداد کارکنان آنها طی یکسال گذشته کمتر از ۵۰ نفر بوده است.

۱-۷- بنگاه اقتصادی متوسط: واحد اقتصادی که تعداد کارکنان آنها طی یکسال گذشته بین ۵۰ تا ۱۰۰ نفر بوده است.

ماده ۲- اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات برای بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط که حائز شرایط ذیل باشند، توسط مؤسسه اعتباری در اولویت قرار گیرد:

- بنگاه‌های اقتصادی معرفی شده از سوی کارگروه‌های استانی (مشروط به احراز توجیه فنی، مالی و اقتصادی مناسب فعالیت توسط مؤسسه اعتباری)
- بنگاه‌های اقتصادی که محصولات آنها از بازار فروش قابل قبولی برخوردار باشد و منجر به انباشته شدن محصولات در انبار نشود.
- بنگاه‌های اقتصادی متوقف و یا در حال فعالیت کمتر از ظرفیت اسمی. (مشروط به اینکه علت تعطیلی بنگاه صرفاً ناشی از کمبود سرمایه در گردش بوده و تزریق منابع مالی به اینگونه بنگاه‌ها دارای توجیهات لازم از سوی مؤسسه اعتباری باشد.)
- بنگاه‌های اقتصادی که در سال‌های گذشته فعالیتی نداشته و فاقد فروش بوده‌اند و اعطای تسهیلات سرمایه در گردش به تشخیص مؤسسه اعتباری موجب فعالیت مجدد بنگاه شود. (در صورتیکه متقاضیان دارای طرح توجیهی مناسبی باشند و فعالیت مجدد آنها بتواند به فروش و سودآوری منتهی شود).
- بنگاه‌های اقتصادی که تسهیلات دریافتی قبلی را در محل موضوع قرارداد تسهیلات اعطایی مصرف نموده‌اند.
- بنگاه‌های اقتصادی که به دلیل عدم وصول مطالبات خود از دستگاه‌های اجرایی دولتی، شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت، نتوانسته‌اند تعهدات خود را در قبال شبکه بانکی کشور و سایر اشخاص ایفا نمایند.
- بنگاه‌های اقتصادی که از میزان اشتغال پایدار و توجیه پذیری بیشتری برخوردار باشند.

ماده ۳- به موجب مصوبه شماره ۱۸۵۴۹/ت/۵۳۰۹۷-هـ مورخ ۱۳۹۵/۲/۱۹ هیئت محترم وزیران (شرکت‌ها و واحدهای کوچک و متوسط تولیدی صنعتی، کشاورزی و خدماتی) از شرایط نداشتن بدهی غیرجاری، چک برگشتی، رعایت نسبت مالکانه و مفاد «آئین نامه رعایت شاخص‌های مالی در اعطای تسهیلات سرمایه در گردش به اشخاص حقیقی و حقوقی توسط بانک‌های دولتی» به منظور بهره‌مندی از تسهیلات و تعهدات مستثنی می‌باشند.

تبصره ۱: مبلغ بدهی‌های غیرجاری بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط نباید بیش از تسهیلات/تعهدات درخواستی بیشتر باشد. در خصوص مبالغ بدهی‌های غیرجاری بیشتر از تسهیلات/تعهدات (حداکثر تا سقف ۱۵۰ درصد تسهیلات/تعهدات) تصمیم‌گیری در اختیار ستاد مرکزی مؤسسه اعتباری در استان تهران می‌باشد.

تبصره ۲: بر اساس ماده (۵) قانون اصلاح قانون صدور چک مصوب ۱۳۹۷/۰۸/۱۳ بعد از ثبت غیرقابل پرداخت بودن یا کسری مبلغ چک در سامانه یکپارچه بانک مرکزی پرداخت هرگونه تسهیلات بانکی یا صدور ضمانت نامه های ارزی یا ریالی و همچنین گشایش اعتبار اسنادی ارزی یا ریالی ممنوع بوده و بر اساس تبصره یک ذیل ماده (۵) مکرر قانون موصوف رفع این محرومیت ها با تشخیص و تصویب شورای تامین هر استان و در چارچوب آیین نامه اجرایی مربوط (بخشنامه شماره ۹۸/۲۰۹۸۹۹ مورخ ۱۳۹۸/۶/۲۵ بانک مرکزی) صورت خواهد گرفت. لذا تعلیق یا رفع محرومیت نسبت به بنگاه اقتصادی دارای چک برگشتی رفع سوء اثر نشده، صرفاً در چارچوب مفاد آئین نامه مورد اشاره امکان پذیر می باشد.

تبصره ۳: جایگزین نمودن تسهیلات اعطایی در این طرح توسط مؤسسه اعتباری بابت تسویه بدهی های غیرجاری و یا تأمین وجه چک های برگشتی مغایر با اهداف حمایتی این طرح بوده و ممنوع می باشد.

تبصره ۴: بنگاه های اقتصادی که با استفاده از مزایای در نظر گرفته شده در ماده (۳)، درخواست اخذ تسهیلات و یا ایجاد تعهدات را دارند باید برنامه زمانبندی (مورد تأیید مؤسسه اعتباری) جهت تعیین تکلیف چک های برگشتی و بدهی های غیرجاری خود را همزمان با ارائه درخواست تسهیلات و تعهدات به مؤسسه اعتباری ارائه دهند.

تبصره ۵: بنگاه های اقتصادی که با استفاده از مزایای ماده (۳) در سال های ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ موفق به اخذ تسهیلات و یا ایجاد تعهدات شده اند، لیکن بر اساس برنامه زمانبندی ارائه شده به مؤسسه اعتباری، بدهی غیرجاری و یا چک های برگشتی خود را تعیین تکلیف ننموده اند، مجاز به اخذ تسهیلات و یا ایجاد تعهدات جدید نمی باشند.

ماده ۴- مؤسسه اعتباری موظف است به منظور حفظ منافع سپرده گذاران و تخصیص بهینه منابع، نسبت به بررسی توجیه فنی، مالی و اقتصادی درخواست بنگاه اقدام نماید و در صورت کسب اطمینان از توجیه پذیری طرح و پس از احراز اعتبارسنجی بنگاه، نسبت به اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات تصمیم گیری گردد.

ماده ۵- مؤسسه اعتباری موظف است با تسهیلات مصوب در کارگروه تسهیل، حداکثر ظرف مدت یکماه موافقت کند یا دلایل مخالفت خود را همراه با مستندات مربوط به هیئت خبرگان موضوع ماده (۶۲) قانون الحاق موادی به قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور ارجاع نماید.

ماده ۶- در صورت بازپرداخت تمام یا بخشی از تسهیلات سرمایه در گردش اعطایی به بنگاه اقتصادی در سررسیدهای مقرر، مؤسسه اعتباری می تواند نسبت به اعطای مجدد تسهیلات سرمایه در گردش مورد نیاز مطابق آخرین ضوابط و مقررات اقدام نماید.

ماده ۷- مؤسسه اعتباری موظف است طبق ماده (۱۹) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور در صورت درخواست بنگاه اقتصادی، متناسب با بازپرداخت هر بخش از تسهیلات پرداختی به بنگاه‌های کوچک و متوسط تولیدی، نسبت به آزادسازی وثایق مازاد و یا تبدیل وثایق، متناسب با میزان باقیمانده تسهیلات اقدام کند. در انتخاب وثیقه باقیمانده، نظر مؤسسه اعتباری ملاک عمل است.

ماده ۸- مؤسسه اعتباری می‌تواند پس از بررسی‌های کارشناسی، نسبت به پذیرش ضمانت‌نامه‌های صادره از سوی صندوق‌های ضمانت (که به موجب قانون تشکیل شده و دارای تفاهمنامه با مؤسسه اعتباری جهت تضمین تسهیلات و تعهدات می‌باشند) و پذیرش پروانه بهره برداری معادن (اجرای تبصره (۱) ماده (۹) قانون اصلاح قانون معادن مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی)، بعنوان وثیقه اقدام نماید.

تبصره: بر اساس تبصره (۲) ماده (۶) آیین نامه فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (تصویب نامه شماره ۸۸۶۲۰ هیئت محترم وزیران)، کلیه بانک‌ها موظفند قراردادهای مربوط به تخصیص زمین توسط شرکت شهرک‌های صنعتی ایران و همچنین شرکت‌های تابعه برای اجرای طرح‌های صنایع روستایی و پروژه‌های دامداری و آبیاری و زراعت که حسب مورد موافقت اصولی آنها توسط وزارت جهاد کشاورزی صادر شده است را بعنوان وثیقه تسهیلات اعطایی بپذیرند.

ماده ۹- نرخ سود مورد عمل در تسهیلات موضوع این دستورالعمل (هم برای بنگاه‌های اقتصادی معرفی شده از سوی ستاد تسهیل و کارگروه‌های استانی و هم برای بنگاه‌های اقتصادی که مستقیماً به مؤسسه اعتباری مراجعه می‌نمایند)، نرخ مصوب شورای پول و اعتبار می‌باشد.

ماده ۱۰- سقف اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات موضوع این دستورالعمل بر اساس حدود مقرر در آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات کلان و آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط می‌باشد.

ماده ۱۱- مؤسسه اعتباری باید ظرف یک هفته و به صورت کتبی مدارک و مستندات مورد نیاز را جهت بررسی و پرداخت تسهیلات به بنگاه اقتصادی اعلام نماید و حداکثر ظرف یکماه پس از تکمیل مدارک در هر مورد، مراتب را بررسی و نتیجه را اعلام نماید.

ماده ۱۲- در صورت عدم مراجعه بنگاه‌های اقتصادی معرفی شده از طرف ستاد تسهیل و کارگروه استانی به مؤسسه اعتباری، ظرف ۱۵ روز کاری از تاریخ معرفی و یا عدم ارایه تقاضا و مدارک مثبت، مؤسسه اعتباری درخواست بنگاه‌های

اقتصادی را به ستاد تسهیل و کارگروه استانی مربوط عودت و مراتب را در سامانه اطلاعاتی وزارت صنعت، معدن و تجارت ثبت نماید.

ماده ۱۳- چنانچه بنگاه اقتصادی از طریق یکی از کارگروه‌های دولت (کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید و یا کارگروه اشتغال استان) موفق به اخذ تسهیلات در سال جاری گردد، بانک عامل مکلف است نسبت به بررسی موضوع از طریق استعلام از سامانه‌های اطلاعاتی مرتبط اقدام و از پرداخت تسهیلات جدید به بنگاه اقتصادی خودداری نماید.

ماده ۱۴- اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات برای شرکت‌های مشمول ماده (۱۴۱) قانون تجارت (به موجب بخشنامه شماره ۹۵/۳۷۴۲۵۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳ بانک مرکزی) با رعایت کلیه ضوابط و مقررات و اخذ وثیقه خارج از طرح متعلق به شخص ثالث امکانپذیر می‌باشد.

ماده ۱۵- مؤسسه اعتباری موظف است ضمن ثبت آمار تسهیلات پرداختی (مصوب ستاد تسهیل و کارگروه استانی و یا پرداخت مستقیم به بنگاه‌های اقتصادی) در سامانه هماهنگ وزارت صنعت، معدن و تجارت، نسبت به ارسال آمار عملکرد تسهیلات پرداختی به صورت ماهیانه به بانک مرکزی اقدام نماید.

«دستور العمل تامین مالی بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط» در (۱۵) ماده و (۶) تبصره در سیزدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۹/۴/۸ کمیسیون اعتباری بانک مرکزی به تصویب رسید.